

УДК 336.14:005.94:303.09

<https://doi.org/10.31713/ve4202517>

JEL: H72, R51, C88

Кріль В. В. [1; ORCID ID: 0000-0002-7835-6248],

Ph.D., доцент,

Почтарук С. В. [1; ORCID ID: 0009-0009-8452-906X],

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснено міждисциплінарне дослідження сучасного наукового дискурсу з проблематики управління місцевими фінансами в умовах глобальних викликів, зокрема фінансових криз, пандемії COVID-19, кліматичних загроз і повномасштабної війни в Україні. Основною метою дослідження є виявлення ключових тенденцій, домінантних тем і наукових шкіл у сфері дослідження управління місцевими фінансами шляхом застосування бібліометричного аналізу публікацій, цитованих у міжнародній базі даних Scopus за 2015–2025 роки, із використанням програмного забезпечення VOSviewer.

Визначено чотири наукові кластери: класичне бюджетне управління; соціо-інституційний вимір фінансів; екологічна децентралізація; кліматична адаптація та партисипативні підходи. Аналіз також охоплює географію наукового впливу, де провідними центрами досліджень виявлено Великобританію, США, Китай, Канаду та Австралію. Встановлено, що міжнародний досвід може бути ефективно інтегрований в українську практику стратегічного бюджетування, прозорого управління й відновлення громад.

Ключові слова: місцеві фінанси; бібліометричний аналіз; децентралізація; публічне управління.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної нестабільності, спричиненої фінансовими кризами, пандемією COVID-19, змінами клімату та військовими діями, особливо актуальним постає питання ефективного управління місцевими фінансами. Саме органи місцевого самоврядування першими стикаються з викликами на місцях - від забезпечення базових соціальних послуг до реалізації стратегій сталого розвитку в умовах обмежених ресурсів. На цьому тлі

управління місцевими фінансами потребує не лише нових інструментів і підходів, а й глибшого наукового осмислення.

Зростаюча складність публічного управління вимагає міждисциплінарного аналізу наукового дискурсу, що формує уявлення про ключові тенденції, проблемні зони та перспективні напрями досліджень у цій сфері. Застосування бібліометричних методів на основі даних міжнародної бази даних Scopus дозволяє здійснити об'єктивне картографування наукового поля, визначити домінуючі теми, авторів та країни, які впливають на формування знань у галузі місцевих фінансів.

Особливої ваги ця проблематика набуває для України, де процес децентралізації поєднується з воєнними загрозами, економічною нестабільністю та необхідністю посткризового відновлення громад. У таких умовах аналіз міжнародного досвіду та наукових підходів сприяє кращому розумінню стратегічних напрямів розвитку місцевого фінансового управління й може стати основою для формування ефективної політики у сфері місцевих бюджетів.

Аналіз останніх досліджень. Упродовж останніх років спостерігається неухильне зростання зацікавленості наукової спільноти до проблем управління місцевими фінансами, зумовлене як процесами децентралізації та зростанням автономії територіальних громад, так і впливом надзвичайних обставин, зокрема повномасштабної війни в Україні.

Багато дослідників, зокрема Бліщук К. М., наголошують на необхідності адаптації фінансової політики до умов воєнного стану, зміни принципів бюджетного планування та ролі органів місцевого самоврядування у забезпеченні життєздатності територіальних громад [2].

Інші дослідники, такі як Пушкар Т. А., підкреслюють важливість впровадження адаптивного фінансового планування, цифровізації бюджетного процесу та використання альтернативних джерел фінансування, зокрема муніципальних облігацій і краудфандингу. У свою чергу [7], Десятинюк О. М. і Птащенко О. В. акцентують на необхідності трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських громад як частини загальнонаціональної стратегії стабілізації [4].

У науковому дискурсі активно розробляються підходи до зміцнення фінансової автономії громад, зменшення трансфертної залежності, розвитку фінансової інклюзії, а також забезпечення

прозорості та підзвітності використання бюджетних ресурсів [1]. Однак існує явний брак систематизованих міждисциплінарних досліджень, що б давали змогу визначити глобальні тренди та наукові центри впливу у цій сфері.

У цьому зв'язку особливого значення набуває застосування бібліографічного аналізу як системного інструменту узагальнення наукових знань. На відміну від традиційного літературного огляду, бібліографічний аналіз дозволяє ідентифікувати не лише кількісні характеристики публікаційної активності, а й якісні аспекти розвитку дослідницького поля – основні кластери, домінантні наукові школи, співцитованість авторів, трендові ключові слова, географію поширення знань та інституційну представленість [6].

Сучасні дослідження свідчать про високу ефективність таких інструментів, як VOSviewer, для візуалізації та картографування наукових просторів. Зокрема, дослідження Зінка М. А. доводить, що бібліометричний підхід є незамінним при оцінці динаміки розвитку напряму «управління змінами» в публічному адмініструванні, дозволяючи виявити прогалини в знаннях та визначити перспективні напрями досліджень [5]. Аналогічно, у роботі Віннікової В. В. бібліографічний аналіз інновацій у публічному управлінні дав змогу виокремити дев'ять ключових кластерів, що формують основу сучасного дискурсу в галузі публічного сектору [3].

Вивчення міжнародного досвіду демонструє, що в Європі, Азії та США метод бібліографічного аналізу активно використовується для стратегічного планування дослідницьких програм, оцінки ефективності реформ і формування політик на основі доказів. Застосування цього підходу у вивченні місцевих фінансів відкриває можливість для формування більш цілісного бачення трансформацій, зокрема у сфері фінансової спроможності громад, інституційної стійкості та інтеграції екологічних критеріїв до бюджетного процесу.

В українському контексті, де проблеми управління фінансовими ресурсами територіальних громад актуалізуються в умовах воєнного стану, саме бібліографічний аналіз дає змогу не лише переосмислити накопичений досвід, а й інтегрувати національні підходи в глобальний науковий контекст. Це, своєю чергою, сприятиме посиленню ролі українських дослідників у міжнародному академічному просторі, формуванню доказової публічної політики та розширенню горизонтів міждисциплінарної співпраці.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення ключових тенденцій та наукових підходів до управління місцевими фінансами в умовах глобальних викликів шляхом бібліометричного аналізу публікацій у міжнародних наукометричних базах.

Особливий інтерес становить аналіз трансформацій наукового дискурсу шляхом бібліометричного аналізу міжнародної бази Scopus за допомогою інструментів візуалізації даних. Це дозволяє не лише описати поточний стан знань у сфері управління місцевими фінансами, а й сформулювати підґрунтя для подальших досліджень, релевантних для українського контексту, зокрема в частині фінансової децентралізації, екологічної адаптації та партисипативного бюджетування.

Виклад основного матеріалу. Сучасна наука дедалі активніше орієнтується на міждисциплінарність, доказовість і аналітичну системність, що вимагає не лише опрацювання класичної теоретичної літератури, але й звернення до бібліометричних методів, тобто кількісного аналізу наукових публікацій із метою виявлення ключових трендів, тематичних кластерів, дослідницьких лакун і наукових центрів впливу.

Бібліографічний аналіз дозволяє не лише оцінити частотність використання певних термінів або напрямів досліджень, але й візуалізувати зв'язки між ними, показати динаміку наукового поля, визначити структуру академічного дискурсу. У межах цього дослідження було обрано ключове поняття «local finance management», яке репрезентує міжнародний підхід до проблематики, співвідносною з українською категорією «управління місцевими фінансами». Саме цей термін дозволяє зібрати релевантний масив літератури з економіки, публічного управління, регіонального розвитку, місцевого самоврядування, бюджетної політики, а також інституційного дизайну фінансових систем.

Для реалізації цього аналітичного завдання було використано спеціалізоване програмне забезпечення VOSviewer, яке широко застосовується у сфері наукометрії, бібліометрії та інформетрики. Цей інструмент дає змогу здійснити візуалізацію бібліографічних даних на основі публікацій із бази Scopus – однієї з найавторитетніших міжнародних наукометричних платформ. VOSviewer дозволяє з високою точністю визначити структуру ключових понять, дослідницьких напрямів, співавторства, інституційної належності

дослідників, географічної прив'язки знань, а також виявити найбільш цитовані роботи, що становлять ядро відповідної тематики.

Актуальність такого підходу зумовлена тим, що традиційні огляди літератури часто є фрагментарними та суб'єктивними, тоді як бібліографічний аналіз надає об'єктивну, кількісно підкріплену картину, що дозволяє виявити не лише те, що вже є достатньо дослідженим, але й те, що залишається на периферії наукової уваги. У такий спосіб можливо обґрунтувати доцільність подальших досліджень, зокрема у специфічному контексті українських територіальних громад, які стикаються з унікальними викликами в управлінні власними фінансами, особливо в умовах війни, обмеженого доступу до ресурсів та зростаючого соціального навантаження.

Пошук у наукометричній базі даних Scopus здійснювався за ключовим словосполученням «local finance management», яке репрезентує міждисциплінарну проблематику на перетині фінансового менеджменту, публічного адміністрування та регіональної економіки. Загальна кількість знайдених публікацій за цим запитом становила 362 документи, що охоплюють широкий спектр наукових підходів, регіональних контекстів і тематичних акцентів.

Для забезпечення наукової валідності подальшого аналізу та концентрації на найбільш релевантних джерелах було застосовано низку обмежень. По-перше, відбір здійснювався за типом документів: до вибірки увійшли рецензовані наукові статті, доповіді конференцій, книги та розділи книг, які мають академічну цінність і формують ядро наукового дискурсу. По-друге, було враховано хронологічний критерій, що охоплює період з 2015 по 2025 рік включно, тобто останнє десятиліття, коли відбувалося суттєве оновлення підходів до місцевого врядування в умовах глобальних викликів: фінансових криз, пандемії COVID-19, енергетичних трансформацій і, зокрема, для України – децентралізаційної реформи та війни.

У результаті застосування зазначених фільтрів обсяг вибірки було зменшено до 187 публікацій, які становлять аналітичне ядро для подальшого бібліометричного аналізу (рис. 1).

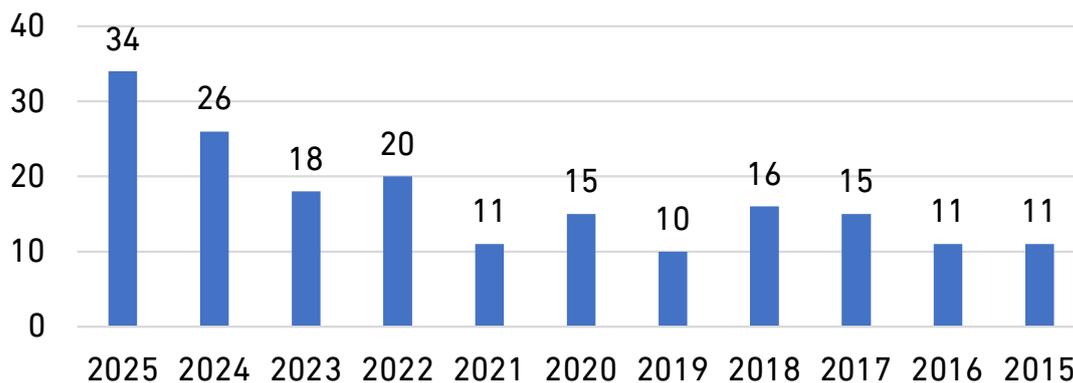

Рис. 1. Динаміка кількості публікацій пов'язаних тематикою управління місцевими фінансами в БД Scopus

Ці джерела охоплюють як концептуальні моделі управління місцевими фінансами, так і практичні кейси з різних країн, що дозволяє зіставити глобальні підходи та локальні виклики. Особлива увага в подальшому буде зосереджена на визначенні найчастотніших ключових термінів, виявленні семантичних кластерів, домінантних авторів, інституційної належності публікацій і географії досліджень.

Аналіз динаміки кількості публікацій, присвячених тематиці управління місцевими фінансами, засвідчує поступове зростання наукового інтересу до цієї проблематики протягом останнього десятиліття. Починаючи з 2015 року, коли було зафіксовано 11 публікацій, спостерігається відносна стабільність із незначними коливаннями до 2020 року. Протягом 2015–2020 років кількість наукових праць щороку коливалася в межах 10–16, що свідчить про наявність, але ще не системну увагу дослідників до сфери місцевих фінансів.

З 2021 року простежується чітко виражена тенденція до зростання, яка набирає сили у 2022–2025 роках. Зокрема, у 2022 році кількість публікацій сягнула 20, у 2023 – 18, у 2024 – вже 26, а у 2025 році – 34, що є найвищим показником за весь аналізований період. Така динаміка може бути пояснена кількома факторами: активізацією децентралізаційних процесів у різних країнах світу, зростанням ролі місцевих бюджетів у періоди криз, пандемії COVID-19, кліматичних загроз, а також загальним посиленням інтересу до тем управління на місцевому рівні в умовах глобальних викликів.

У структурному сенсі така динаміка свідчить про формування сталого наукового інтересу, що підтверджує релевантність теми дослідження та її інтеграцію у глобальний науковий дискурс.

Зокрема, сплеск публікацій 2024–2025 років може вказувати на посилену увагу до ролі місцевих громад у контексті посткризового відновлення, впровадження цифрових інструментів управління, а також посилення значення фінансової стійкості громад на тлі глобальної нестабільності.

Усі зібрані публікації були експортовані у формат, придатний для подальшої обробки в програмному забезпеченні VOSviewer. Наступний етап передбачає частотності використання ключових слів (co-occurrence) та мережових взаємозв'язків між темами та країнами. Такий підхід дозволяє не лише виявити основні доміанти сучасного наукового поля, але й визначити потенційні напрямки для подальших досліджень, зокрема з урахуванням українського контексту.

Отже, підготовлена вибірка з 187 найбільш релевантних наукових публікацій стала основою для наступного візуалізаційного етапу аналізу, який дозволить виявити структуру знань у галузі управління місцевими фінансами.

У результаті візуалізації співвживання термінів за допомогою програмного забезпечення VOSviewer було ідентифіковано чотири кластери, які відображають структуру наукового дискурсу у сфері управління місцевими фінансами (рис. 2).

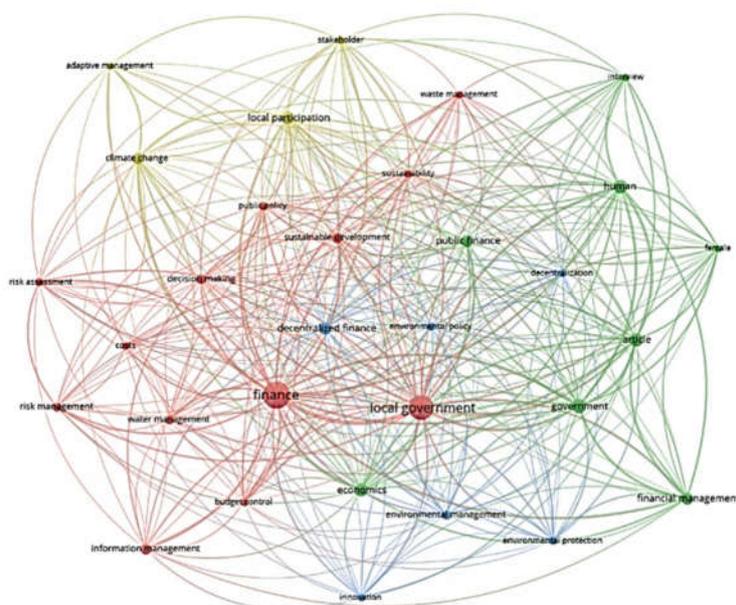

Рис. 2. Візуалізація співвживання термінів пов'язаних тематикою управління місцевими фінансами на основі вибірки досліджень, цитованих в БД Scopus

Джерело: побудовано через VOSviewer.

Кожен із кластерів являє собою групу термінів, які часто з'являються в одних і тих самих публікаціях, що дозволяє зробити висновки про смислову і концептуальну близькість відповідних тем. Кластеризація виявила як класичні фінансові підходи, так і сучасні міждисциплінарні тенденції, що поєднують економіку, управління ризиками, екологію, партисипацію та інновації.

Перший кластер (позначений червоним кольором) є найбільшим за обсягом і включає ключові поняття, безпосередньо пов'язані з традиційним розумінням управління фінансами на місцевому рівні. У центрі цього кластера перебувають такі терміни, як «finance», «local government», «budget control», «costs», «risk management», «decision making», «public policy» та «sustainability». Цей кластер репрезентує управлінську складову місцевих фінансів, з акцентом на планування витрат, контроль бюджету, фінансову звітність, а також інтеграцію сталого розвитку та екологічних принципів у бюджетну політику. Наявність термінів, пов'язаних із управлінням ризиками («risk assessment», «waste management», «water management»), свідчить про включення до фінансового управління екологічної безпеки, що особливо актуально в умовах кліматичних викликів і зростаючої уваги до екологічних стандартів на рівні місцевих громад. Взаємозв'язки між цими термінами свідчать про тісну інтеграцію фінансового управління з адміністративним прийняттям рішень і розробкою публічної політики.

Другий кластер (зелений колір) умовно можна охарактеризувати як соціо-інституційний, оскільки в ньому переважають терміни, що стосуються соціального аспекту управління, участі в управлінні та інституційної архітектоніки публічної влади. Серед ключових термінів: «article», «economics», «female», «financial management», «human», «interview», «government», «public finance». Цей кластер фіксує науковий інтерес до таких тем, як участь жінок у прийнятті фінансових рішень, соціальна рівність у доступі до ресурсів, інтерв'ювання громадян для підвищення прозорості, публічність бюджетного процесу. Особливу увагу привертає наявність терміну «female», що вказує на тенденцію до гендерного аналізу в публічному управлінні. Загалом кластер відображає міждисциплінарний інтерес до тем, які поєднують соціальні науки, публічну політику та економіку.

Третій кластер (синій колір) репрезентує еколого-інституційну парадигму децентралізації, в якій дослідження зосереджуються на взаємозв'язку між децентралізованим управлінням фінансами та

екологічними стратегіями. Ключові поняття тут – «decentralization», «decentralized finance», «environmental management», «environmental policy», «environmental protection», «innovation». З цього набору термінів можна зробити висновок про те, що сучасні наукові підходи розглядають фінансову децентралізацію не лише як бюджетно-економічний процес, але і як інструмент реалізації локальних екологічних політик. Термін «innovation» вказує на нові підходи до поєднання екологічної безпеки та фінансових механізмів, що може охоплювати, зокрема, зелені облігації, екологічні субвенції, кліматичне планування на місцевому рівні. Саме ця тематична група має найбільший потенціал для подальшого розвитку в українському контексті, особливо в умовах потреби адаптації до стандартів ЄС.

Четвертий кластер (жовтий колір) об'єднує партисипативно-кліматичну тематику. Сюди входять поняття: «adaptive management», «climate change», «local participation», «stakeholder». Цей кластер, хоча і менш чисельний, відображає важливу тенденцію останніх років – перехід від централізованого управління до моделей, які базуються на залученні стейкхолдерів, гнучкому (адаптивному) управлінні та постійній участі громадян у прийнятті рішень. Термін «climate change» вказує на трансформацію фінансового управління під впливом глобальних змін клімату. Натомість «local participation» та «stakeholder» позначають прагнення до відкритого, прозорого, інклюзивного підходу в адмініструванні публічних фінансів. Присутність цього кластера в науці свідчить про актуальність партисипативного підходу у сфері місцевих бюджетів, особливо в частині реалізації програм громадського бюджету, бюджетного моніторингу та підзвітності.

Таким чином, структура кластерів відображає не лише основні дослідницькі напрями у сфері місцевих фінансів, але й ілюструє зміщення акцентів – від технократичного управління бюджетом до більш інклюзивної, стійкої та екологічно орієнтованої моделі. Це підтверджує зростання міждисциплінарності та важливості стратегічного мислення в управлінні місцевими фінансами, що є надзвичайно актуальним для українських громад у сучасних умовах.

Ще одним важливим виміром бібліографічного аналізу є співцитирування за країнами (co-citation by countries), який дозволяє ідентифікувати географічні центри наукового впливу та виявити, які національні наукові системи формують ядро дискурсу у сфері управління місцевими фінансами. За результатами візуалізації у

VOSviewer (рис. 3) було виявлено 14 країн, згрупованих у п'ять кластерів, що свідчить про наявність міждержавних зв'язків у публікаційній активності, співпраці авторів, схожості тем дослідження або близькості наукових традицій.

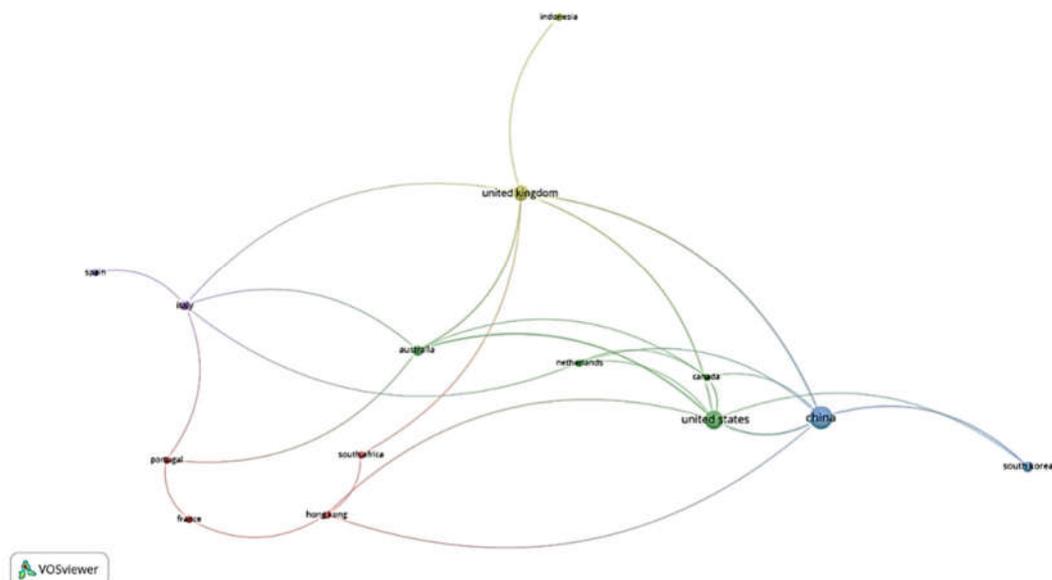

Рис. 3. Візуалізація співавторства досліджень пов'язаних тематикою управління місцевими фінансами на основі вибірки в БД Scopus
Джерело: побудовано через VOSviewer.

У центрі мережі співцитування знаходяться Сполучене Королівство, США, Китай, Канада, Австралія та Нідерланди – країни, які утворюють найбільш щільну мережу взаємопосилань, засвідчуючи про активний академічний обмін, крос-національне співробітництво та узгодженість у дослідженні проблематики місцевих фінансів. Так, Сполучене Королівство виступає головним вузлом, що об'єднує кілька напрямків: як з англомовним науковим полем (Канада, Австралія, США), так і з менш пов'язаними кластерами (наприклад, Індонезія чи Італія), виконуючи функцію посередника у глобальному науковому потоці.

Інший впливовий центр – Китай, який формує окрему співцитовану пару з Південною Кореєю, що демонструє регіональну специфіку наукових інтересів в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. З огляду на тематику це може бути пов'язано з дослідженням державної підтримки регіонального розвитку, інструментів фіскальної децентралізації та цифрового врядування у великих урбанізованих зонах.

Третій кластер, сформований Францією, Португалією, Гонконгом і Південною Африкою, демонструє меншу щільність зв'язків, однак представляє приклад постколоніального наукового впливу та міжконтинентальних зв'язків у сфері публічного управління. Незважаючи на відносно слабшу взаємодію з основним ядром, ці країни вносять внесок у формування тематичних досліджень у контексті глобальної південної перспективи, зокрема у питаннях бюджетного контролю, доступу до фінансування та розвитку інституцій на місцевому рівні.

Четвертий кластер представлений Індонезією та Великою Британією, і хоча Індонезія має обмежену кількість зв'язків, її присутність у цьому вузлі свідчить про зростання ролі країн Південно-Східної Азії у дослідженнях, пов'язаних з місцевим бюджетуванням, фіскальною автономією та стійким розвитком.

П'ятий кластер – Італія та Іспанія – вказує на наявність спільної наукової традиції у сфері місцевого управління. Їхня взаємна цитованість свідчить про близькість дослідницьких підходів, що ґрунтуються на практиках муніципального самоврядування, місцевих податків та бюджетного планування в межах європейської інтеграційної політики.

Загалом, отримані результати дають змогу зробити висновок, що дослідження з тематики управління місцевими фінансами мають виразно глобальний характер, із науковими центрами у США, Великій Британії, Китаї, Канаді та Австралії. Водночас спостерігається наявність менш масштабних, але тематично сфокусованих регіональних груп, які розвивають власні дослідницькі традиції. Це підкреслює потенціал для розширення міжнародної співпраці, зокрема для залучення українських учених до актуального дискурсу з питань фінансової децентралізації, фіскальної ефективності та управління ресурсами на місцевому рівні.

У процесі аналізу найбільш цитованих наукових публікацій, присвячених питанням місцевих фінансів, урбанізації, екологічного управління та децентралізації, було виділено 10 праць, що отримали найбільший наукометричний резонанс у базі даних Scopus (таблиця). Наведені нижче роботи мають найвищі показники цитованості, що свідчить про їх значущий внесок у розвиток досліджуваної тематики.

Таблиця

Найбільш цитовані праці за тематикою управління місцевими
фінансами на основі вибірки в БД Scopus

№	Автор(и)	Назва публікації	Рік	Джерело публікації	Кількість цитувань
1	Fan X., Qiu S., Sun Y.	Залежність від земельного фінансування та ринкова трансформація землі в Китаї: стратегічний вибір місцевих урядів	2020	Land Use Policy	129
2	Zhu K., Zhang L., Yuan S. та ін.	Фінансування охорони здоров'я та інтеграція систем медичного страхування міських і сільських жителів у Китаї	2017	International Journal for Equity in Health	107
3	Lin G.C.S., Li X., Yang F.F.	Стратегічна урбанізація в епоху неолібералізму: перерозподіл державної влади, розвиток земель і муніципальні фінанси	2015	Urban Studies	102
4	Liu Y., Yue W., Fan P. та ін.	Фінансування субурбанізації Китаю: накопичення капіталу через розвиток приміських земель	2016	International Journal of Urban and Regional Research	67
5	Barasa E.W., Manyara A.M. та ін.	Рецентралізація в умовах децентралізації: автономія окружних лікарень у Кенії	2017	PLoS ONE	63
6	Feng S., Chong Y., Li G. та ін.	Цифрові фінанси та нерівність у інноваціях: докази з екологічних технологічних інновацій у Китаї	2022	Environmental Science and Pollution Research	59
7	Seiler A., Papanagnou C. та ін.	Фінансові результати та позиція підприємств у мережах постачання	2020	International Journal of Production Economics	39

Джерело: побудовано авторами.

Найцитованішою роботою у вибірці є стаття Fan X., Qiu S., Sun Y. (2020) під назвою «Залежність від земельного фінансування та ринок урбанізованої землі в Китаї: стратегічний вибір місцевих урядів щодо передачі землі», опублікована в журналі *Land Use Policy*. У ній автори аналізують механізми використання місцевими органами влади земельного фінансування як засобу стимулювання місцевого розвитку [9]. Дослідження отримало 129 цитувань, що свідчить про його фундаментальне значення для досліджень у сфері місцевих фінансів у Китаї.

На другому місці за кількістю цитувань знаходиться праця Zhu K. та ін. (2017) «Фінансування охорони здоров'я та інтеграція базових систем медичного страхування міських і сільських жителів у Китаї», надрукована в *International Journal for Equity in Health*. Зібравши 107 цитувань, стаття розглядає реформування медичних фінансових систем у Китаї в контексті забезпечення соціальної справедливості [13].

Третє місце займає стаття Lin G. C. та співавт. (2015), «Стратегічне урбаністичне планування в епоху неолібералізації: перерозподіл державної влади, розвиток земель і муніципальні фінанси в урбанізованому Китаї». Опублікована в журналі *Urban Studies*, робота має 102 цитування та досліджує трансформацію ролі держави у сфері муніципального фінансування та землекористування [11].

Серед інших робіт варто виділити дослідження Liu Y. та ін. (2016), яке аналізує особливості фінансування субурбанізації в місті Ханчжоу [12], а також статтю Varasa E.W. та співавт. (2017), присвячену децентралізації охорони здоров'я в Кенії [8]. Обидві роботи отримали понад 60 цитувань і пропонують різноплановий погляд на проблему фінансування місцевих послуг в умовах адміністративної реформи.

Інші праці у списку – це сучасні аналітичні дослідження, що охоплюють такі напрями як цифрові фінанси (Feng S. та ін., 2022), управління водними ресурсами (Yao L. та ін., 2017), муніципальна стійкість до кліматичних змін (Simpson N.P. та ін., 2019) та участь громад у зміні інституційних практик (Hendrickson C.Y., Corbera E., 2015) [10; 14].

Загалом, висока цитованість перелічених публікацій свідчить про актуальність проблематики управління місцевими фінансами, впровадження децентралізації та пошуку фінансових рішень для забезпечення стійкості урбанізованих територій. Більшість робіт акцентують увагу на Китаї як на емпіричному полігоні для

дослідження трансформаційних процесів, водночас наявність праць, присвячених Кенії, Мексиці, ПАР і загальноєвропейському контексту, забезпечує широку географічну перспективу аналізу.

Висновки. Застосування бібліографічного аналізу із використанням VOSviewer на базі публікацій, цитованих у БД Scopus за ключовим терміном «local finance management» дозволило досягти кількох важливих аналітичних результатів. Так, підтверджено, що управління місцевими фінансами є об'єктом активного міждисциплінарного дослідження, яке поєднує економіку, публічне адміністрування, екологію, соціологію та інноваційні підходи до управління.

Ідентифіковано чотири основні тематичні напрями, навколо яких формуються наукові кластери: класичне бюджетне управління, соціогуманітарний вимір публічних фінансів, екологічна модернізація та кліматична адаптація через участь громад. Така структура свідчить про переосмислення ролі місцевих фінансів у контексті глобальних викликів – змін клімату, зростання соціальної нерівності, потреб у децентралізації та інклюзивному розвитку.

Аналіз співцитування за країнами виявив основні географічні центри формування знань, серед яких провідну роль відіграють наукові школи Великої Британії, США, Китаю, Канади та Австралії. Це відкриває перспективи для інтеграції українських дослідників у міжнародні наукові мережі через тематику фінансової спроможності громад та стратегічного місцевого управління.

Таким чином, проведене дослідження не лише підтверджує важливість теми місцевих фінансів у глобальному академічному дискурсі, але й створює аналітичне підґрунтя для глибшого розуміння локальних практик. Це також підсилює обґрунтування необхідності подальших досліджень, адаптованих до умов української децентралізації, воєнного часу та післякризового відновлення громад.

Результати бібліометричного аналізу можуть бути інтегровані в українські умови насамперед через адаптацію виявлених світових підходів до стратегічного бюджетного планування, розвитку міжмуніципального співробітництва та управління фінансовими ризиками в громадах. Зокрема, кластери, що стосуються фіскальної децентралізації, участі громадськості в бюджетному процесі та екологічного фінансування, можуть бути використані для формування нових практик в українських ОТГ. Це особливо важливо в умовах

післявоєнного відновлення, коли громади потребують ефективних моделей планування, стабілізаційних фондів, прозорих механізмів фінансування зелених проектів і участі громадян у розподілі ресурсів. Визначені в дослідженні країни-лідери та інституційні підходи можуть слугувати орієнтирами для імплементації міжнародного досвіду у вітчизняну практику управління місцевими фінансами.

1. Бойченко Д. Розвиток механізмів управління державними фінансами в умовах забезпечення ефективності виконання бюджету. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2025. Вип. 1(15). С. 91–102. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0108>.
2. Бліщук К. М. Управління місцевими фінансами в умовах воєнного часу: проблеми та можливості для їх вирішення. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-67>.
3. Віннікова В. В., Віннікова В. А. Інновації в публічному управлінні: бібліометричний аналіз. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 109–116. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-109-116>.
4. Десятинюк О., Птащенко О. Трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2024. Вип. 1(13). С. 362–371. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0135>.
5. Зінко М. А. Управління змінами в публічному адмініструванні: бібліометричний аналіз. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2025. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.6.11>.
6. Пушак Я., Трушкіна Н. Трансформація корпоративної культури публічного управління: бібліометричний і трендовий аналіз. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Сер. Економічна*. 2024. Вип. 2. С. 65–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2024-2-9>.
7. Пушкар Т. Оптимізація фінансових стратегій для забезпечення стійкого розвитку територій в умовах зовнішніх викликів. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-108>.
8. Barasa E. W., Manyara A. M., Molyneux S., & Tsofa B. Recentralization within decentralization: County hospital autonomy under devolution in Kenya. *PLoS ONE*. 2017. Vol. 12.
9. Fan X., Qiu S., & Sun Y. Land finance dependence and urban land marketization in China: The perspective of strategic choice of local governments on land transfer. *Land Use Policy*. 2020. Vol. 99. P. 105023.
10. Feng S., Chong Y. Y., Li G., & Zhang S. Digital finance and innovation inequality: evidence from green technological innovation in China. *Environmental Science and Pollution Research*. 2022. Vol. 29. Pp. 87884–87900.
11. Lin G. C., Li X., Yang F. F., & Hu F. Z. Strategizing urbanism in the era of neoliberalization: State power reshuffling, land development and municipal finance in urbanizing China. *Urban Studies*. 2015. Vol. 52. Pp. 1962–1982.
12. Liu Y., Yue W., Fan P., Peng Y., & Zhang Z. Financing China's Suburbanization: Capital Accumulation through Suburban Land Development in Hangzhou. *International Journal of Urban and Regional Research*. 2016. Vol. 40. Pp. 1112–1133.
13. Zhu K., Zhang L., Yuan S., Zhang X., & Zhang Z. (2017). Health financing and integration of urban and rural residents' basic medical insurance systems in China. *International Journal for Equity in Health*. Vol. 16.
14. Seiler A., Papanagnou C. I., & Scarf P. A. On the relationship between financial performance

and position of businesses in supply chain networks. *International Journal of Production Economics*. 2020.

REFERENCES:

1. Boichenko D. Rozvytok mekhanizmiv upravlinnia derzhavnymy finansamy v umovakh zabezpechennia efektyvnosti vykonannia biudzhetu. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*. 2025. Vyp. 1(15). S. 91–102. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0108>.
2. Blishchuk K. M. Upravlinnia mistsevymy finansamy v umovakh voiennoho chasu: problemy ta mozhlyvosti dlia yikh vyrishennia. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. Vyp. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-67>.
3. Vinnikova V. V., Vinnikova V. A. Innovatsii v publichnomu upravlinni: bibliometrychnyi analiz. *Biznes Inform.* 2024. № 3. S. 109–116. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-109-116>.
4. Desiatyniuk O., Ptashchenko O. Transformatsii finansovoho zabezpechennia staloho rozvytku silskykh terytorialnykh hromad. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*. 2024. Vyp. 1(13). S. 362–371. DOI: <https://doi.org/10.32750/2024-0135>.
5. Zinko M. A. Upravlinnia zminamy v publichnomu administruvanni: bibliometrychnyi analiz. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2025. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.6.11>.
6. Pushak Ya., Trushkina N. Transformatsiia korporatyvnoi kultury publichnoho upravlinnia: bibliometrychnyi i trendovyi analiz. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnykh sprav. Ser. Ekonomichna*. 2024. Vyp. 2. S. 65–86. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-844X/2024-2-9>.
7. Pushkar T. Optyimizatsiia finansovykh stratehii dlia zabezpechennia stiikoho rozvytku terytorii v umovakh zovnishnykh vyklykiv. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2025. Vyp. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-108>.
8. Barasa E. W., Manyara A. M., Molyneux S., & Tsofa B. Recentralization within decentralization: County hospital autonomy under devolution in Kenya. *PLoS ONE*. 2017. Vol. 12.
9. Fan X., Qiu S., & Sun Y. Land finance dependence and urban land marketization in China: The perspective of strategic choice of local governments on land transfer. *Land Use Policy*. 2020. Vol. 99. P. 105023.
10. Feng S., Chong Y. Y., Li G., & Zhang S. Digital finance and innovation inequality: evidence from green technological innovation in China. *Environmental Science and Pollution Research*. 2022. Vol. 29. Pp. 87884–87900.
11. Lin G. C., Li X., Yang F. F., & Hu F. Z. Strategizing urbanism in the era of neoliberalization: State power reshuffling, land development and municipal finance in urbanizing China. *Urban Studies*. 2015. Vol. 52. Pp. 1962–1982.
12. Liu Y., Yue W., Fan P., Peng Y., & Zhang Z. Financing China's Suburbanization: Capital Accumulation through Suburban Land Development in Hangzhou. *International Journal of Urban and Regional Research*. 2016. Vol. 40. Pp. 1112–1133.
13. Zhu K., Zhang L., Yuan S., Zhang X., & Zhang Z. (2017). Health financing and integration of urban and rural residents' basic medical insurance systems in China. *International Journal for Equity in Health*. Vol. 16.
14. Seiler A., Papanagnou C. I., & Scarf P. A. On the relationship between financial performance and position of businesses in supply chain networks. *International Journal of Production Economics*. 2020.

Krol V. V. [1; ORCID ID: 0000-0002-7835-6248],
Ph.D., Associate Professor,
Pochtaruk S. V. [1; ORCID ID: 0009-0009-8452-906X],
Master

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

MANAGEMENT OF LOCAL FINANCES IN THE CONTEXT OF GLOBAL CHALLENGES: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

This article presents an interdisciplinary study of the contemporary scientific discourse on local finance management in the context of global challenges, including financial crises, the COVID-19 pandemic, climate threats, and the full-scale war in Ukraine. The main objective of the research is to identify key trends, dominant themes, and scholarly schools in the field of local finance, employing a bibliometric analysis of publications indexed in the international Scopus database and utilizing VOSviewer software.

The study highlights the growing role of local self-government authorities as primary responders to crisis conditions. The authors argue for the need for deeper scholarly reflection on local financial governance, taking into account international experience. Based on an analysis of 187 relevant publications from 2015–2025, the research identifies four core scientific clusters: budget planning and environmental sustainability; the socio-institutional dimension of public finance; decentralization and environmental management; and climate adaptation and participatory practices. This clustering reflects the evolution of scientific approaches from technocratic management toward more inclusive and resilient models.

Particular attention is paid to the geography of scientific influence, with the United Kingdom, the United States, China, Canada, and Australia emerging as leading centers of knowledge production. The authors emphasize that Ukraine, amid wartime and decentralization reform, can significantly benefit from implementing the identified international practices, particularly in strategic budgeting, risk management, transparency, and digitalization.

In conclusion, the article substantiates the need for further applied research on local finance management that considers the Ukrainian context and enables the development of effective, adaptive, and evidence-based public policy. The proposed bibliometric mapping offers researchers, policymakers, and practitioners a systematic understanding of the current state and future development of the field.

Keywords: local finance; bibliometric analysis; decentralization; public administration.

Отримано: 27 листопада 2025 року
Прорецензовано: 01 грудня 2025 року
Прийнято до друку: 18 грудня 2025 року